

“איננו רואים דברים כפי שהם, אנו רואים אותם כפי שאנחנו”¹

דמויות אנושיות ודימויים מהטבע.

נשים וילדות. צמחים.

הבעות. הפשטה.

אינטראקציה בין כל המרכיבים.

ציור אינטואיטיבי מהיר, ניסיון ללכוד מרכיבי מציאות שונים.

רגע אחד בר חלוף שאינו נעצר, אלא ממשיך ומחולל, ממשיך ומתהווה, זורם, נוזל ומטפטף, עבודות שאינן מקפידות רגע אלא ממשיות ומתהוות, ממשיות ונוצרות, ממשיות ומתחברות בראשו של הצופה.

ציורים המזכירים לנו שעיוותי צורה וקנה מידה יכולים לעתים לגרום לאובייקט להיראות נוכח יותר. המתח הנוצר בין הדימוי לפיענוחו, דומה להדים הנוצרים באדוות הגלים המתנפצים אל החוף ומתפזרים, שבים וחוזרים ושוב מתפזרים במעגלים אינסופיים. העבודות בתערוכה הן אישיות ואוטוביוגרפיות, העוסקות בגוף וברגש באופן אינטימי, ומתמצות חוויות סובייקטיביות הנובעות מזיכרונות, רצונות, חלומות, שאיפות, ניסיונות, אכזבות... כל אותם רגעים קטנים של חיי היום יום.

היכולות הרישומיות של כהן פרחיה מהוות בסיס איתן להעזה ולאישור לצאת מהרישום “הנכון”, המדויק, לכיוונים אחרים שהם פראיים בזיקתם ומפתיעים בנוכחותם הבלתי נשלטת ובלתי מתוכננת. כל עבודה עומדת בפני עצמה, ומצוירת בנפרד. הנחת העבודות יחדיו, תחילה על קירות הסטודיו ואחר כך בתערוכה, הופכת לעוצמה של מסה אחת גדולה המתעלה על סך כל מרכיביה. עוצמה של נשיות ואימהות, המשתרגים יחד עם עולם הטבע והצומח. העולם הנוצר כאן הוא עשיר מבע, אסוציאטיבי באופיו, אניגמטי בפרשנותו ומכיל המון.

הנייר, מצע העבודות, הפך כבר מזמן לחלק מהותי מהן. הוא משתתף פעיל ביצירה, מקבל את הכתם והקו המונחים עליו ומוסיף אליהם מאישיותו: מתעגל, מתקמט, סופג, לעיתים אף דוחה את הצבע וגורם לו לטפטף ולנוזל מטה. כותרות העבודות שופכות אור נוסף, מרחיבות את המשמעות ונטועות את הדימוי בעולם מושגיה הפנימי, האישי והאינטימי כל כך של כהן פרחיה. וישנו הסאונד, המוזיקה העולה מן העבודות, מתנגנת ברקע במנעד רחב של קצב וצליל, לעיתים היא חרישית, לעתים מתגברת ועולה, סובבת וסוחפת בדומה לחיים עצמם, והופכת אותנו הצופים, לשותפים פעילים, בכל רמ"ח אברינו.

מרלן דומא כתבה על עבודותיה (1993): “רישום הוא לחישה באוזן; ציור בצבע הוא האוזן עצמה”. נדמה כי כהן פרחיה אינה מפרידה בין רישום וציור בצבע, בין לחישה וזעקה. כל עבודה מעוררת אצלה סקרנות, חשש ואי ודאות, ויחד עם זאת – אומץ לחזור לאותו מקום שוב ושוב, לחפש ולמצוא עוד צבע ועוד צורה, עוד הבעה ועוד מבט.

אלונה אהובתי בבגד ים ורוד, ידיה מעל ראשה, שחיינית בעת שחיית גב? נערה שמבטה תמים, החובשת כובע ים, עטויה בצעיפי צבע שקופים, צהובים ירקרקים, המציפים אותה על גבה? או שמה היא ניצבת לה, רגליה נטועות אי שם, ומתוך נזילות וטפטופים צומחת, מטפטטת ונמשכת מעלה מעלה, למחוזות של דמיון וחלום... בציור כל השריטות ורודות ניצבת במרכז הקומפוזיציה רקפת אפור, “גרשונית” באופייה, הבנויה מכמה משיחות מכחול מהירות

ומדויקות. הרקפת העדינה והשברירית, המנסה לזקוף את ראשה אך מהותה “הרקפתית” מגבילה אותה עד שהיא הופכת לרוחנית ומיסטית, תמצית של רקפת הנבנית בכתמי הצבע האפורים-ורדרדים, שאינה נחבאת עוד בין הסלעים אלא מרחפת, חופשיה לאשר תישאיה הרוח. פרחי הרקפות הם דימויים עמוסים בסמלים ומטאפורות באמנות הישראלית: שירי ילדים, איורים בוטניים, דימויי גוף ונפש, ייצוגי ואניטס² ודימויי זיכרון והנצחה. הרקפת של כהן פרחיה מתמוססת אל הרקע סביב, בוכה יחד עימו, אולי אף שותתת דם (ורוד). בו זמנית היא נוכחת, זקופה, עומדת במלוא קומתה, גם אם מרכינה את ראשה, במחווה לכור מחצבתה, רקפת הסלע הביישנית והצנועה. האם היא השריטה? מבט שני בציור מגלה את הכיתוב שאינו מתפענח בקלות וייתכן כי יכול היה לרמז על משמעות השריטה, אולי בהקשר של כאב נפשי? האם נוזלי הציור במקביל לנוזלי הגוף (אם כבר הזכרנו את גרשוני...)? רומזים על הקשרים נוספים?

בסימני חרדה קו מכחולי ירקק מגשש אחר מתווה הצורה של הגוף הנשי ההולך ונגלה ככל שהמכחול ממשיך ומחפש. הכותרת מעניקה לרישום השחור של הפרח משמעות אחרת. לפתע הוא נראה יותר כמו קו לא יציב של בדיקת א.ק.ג. לאחר אירוע לב מסוכן. החרדה הופכת את הדמות לנזילה, וככל שהיא מתגברת, כך המסה מתאיידת. הדמות הופכת שקופה, מתאיידת תוך שהיא הופכת בעצמה למהות חרדתית.

הכל פוזה: פוזה היא מצג, תנוחת הגוף, עמידה. כמו כן, “פוזה” יכולה להיות גם כינוי להעמדת פנים או הצגה לצורך עשיית רושם. הדמות הנשית בבגד גוף ורוד עומדת בהיפוך על כתפיה, רגליה מתנוססות אל על, חבוקות על ידי הידיים התומכות-מתמוססות באוויר. שלכת פרחים ורודים נושרת סביב, מטה מטה, בניגוד מובהק לכיוון הרגליים המתוחות. משקל הסצנה כולה מונח על הראש, בהיעדר הכתפיים שהפכו לנימה ירוקה נמסה, שאינה מהווה משענת או כוח עזר. ה“פוזה” היא אולי היעדר התמיכה, היעדר תחושת הביטחון, ניפוץ האשליה שיהיה בסדר.

נדמה כי הציור למדתי לצעוק כולו צועק. קו המכחול השחור, היבש, מחפש, תר ומגשש אחר הצעקה הבוקעת ממרחבי הדף כולו. חריצי העיניים, תנועת הגבות, קו העורף, הרמז לשיער – כולם מנותבים לצעקה הבוקעת בכל מקום. הציור רוטט, הצבע נמס, העיניים עיוורות והפה פעור.

—

נשים וצמחים. קוים וכתמים. ירוקים וורודים. חומרי חיים.

כרמית בלומנזון

1 אנאיס נין, Anais Nin (סופרת אמריקאית)

2 ציורי טבע דומים האופייניים לציור הפלמי במאות ה-16-17, אזכור לכך שהכל בן חלוף, הבל הבלים.